

GUIA DOCENT
BIOLOGIA CEL·LULAR I HISTOLOGIA
(GRAU BIOLOGIA AMBIENTAL)
CURS ACADÈMIC 2010-2011

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Biologia cel·lular i Histologia
Codi	100855
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Primer curs, primer semestre
Horari	A l'espai "Grau de Biologia Ambiental" del Campus virtual
Lloc on s'imparteix	Facultat de Biociències(l'aula apareixerà als horaris)
Llengües	Català, castellà, anglès
Professor/a de contacte	
Nom professor/a	Montserrat Ponsà (provisionalment)
Departament	Biologia cel·lular, Fisiologia i Immunologia
Universitat/Institució	UAB
Despatx	
Telèfon	
e-mail	
Horari d'atenció	A convenir

2. Equip docent

Nom professor/a	Cristina Pérez Carbajales
Departament	Biologia cel·lular, Fisiologia i Immunologia
Universitat/Institució	UAB
Despatx	C2/145
Telèfon	93584396
e-mail	Anacristina.perez@uab.cat
Horari de tutories	Personalitzades, a convenir amb el professor

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

3.- Prerequisites

Dominar els continguts del programa de Biologia de batxillerat

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Conèixer i entendre l'estructura i el funcionament cel·lular. Reconèixer les estructures cel·lulars i tissulars. Identificar els trets diferencials dels teixits animals i vegetals.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	Identificar organismes y reconèixer els diferents nivells d'organització biològica. CE2
Resultats d'aprenentatge	Reconèixer els nivells d'organització molecular, genètic, cel·lular, tissular i d'organisme. CE21
Competència	Obtenir, observar, manipular, cultivar i conservar espècimens CE6
Resultats d'aprenentatge	Identificar i analitzar material d'origen animal i vegetal i les seves anomalies CE6.1
Competència	Integrar els coneixements dels diferents nivells organitzatius dels organismes en el seu funcionament. CE9
Resultats d'aprenentatge	Aplicar el concepte de teixit i diferenciar les varietats tissulars de l'organisme animal i vegetal CE9.1 Reconèixer l'estructura, morfologia i dinàmica del cromosoma eucariòtic en el cicle cel·lular mitòtic i meiótic. CE9.2
Competència	Comprendre les bases de la regulació de les funcions vitals dels organismes a través de factors interns i externs, i identificar mecanismes d'adaptació al medi. CE10
Resultats d'aprenentatge	Reconèixer l'estructura histològica dels diferents òrgans de l'organisme animal i vegetal, la seva participació en la fisiologia i les relacions estructura-funció CE10.1
Competència	Desenvolupar la capacitat d'anàlisi i síntesi. CT1
Competència	
Competència	

6.- Continguts de l'assignatura

BIOLOGÍA CELULAR

Estructura y composición de las membranas biológicas. Uniones intercelulares. Transporte transmembranal. El Sistema membranoso interno: retículo endoplasmático (estructura y función), complejo de Golgi (estructura y función), lisosomas y endosomas. Orgánulos: mitocondrias, cloroplastos y peroxisomas: estructura, biogénesis y función. El citoesqueleto: microfilamentos, microtúbulos, filamentos intermedios, funciones del citoesqueleto. El núcleo celular y el flujo de información genética. Transmisión de señales. Ciclo celular. Proliferación y muerte celular. El proceso meiótico, la gametogénesis y la fecundación.

HISTOLOGÍA

Tejidos animales

Concepto de tejido animal
Niveles de organización de la materia. Concepto de tejido. Componentes celulares y extracelulares. Clasificación de los

tejidos animales.

Tejido epitelial

Diferenciaciones de la superficie de la célula epitelial. Polaridad celular y uniones intercelulares. Lámina basal. Epitelios de revestimiento: características estructurales y fisiológicas. Tipos de epitelio de revestimiento. Epitelios glandulares: tipos de células secretoras. Clasificación y propiedades generales de las glándulas exocrinas. Funciones integrativas de las glándulas endocrinas.

Tejido conjuntivo Matriz extracelular: fibras y substancia fundamental. Células fijas y libres del tejido conjuntivo. Fibroblasto y fibrogénesis. Mastocitos. Plasmocitos. Macrófagos y sistema fagocítico mononuclear. Variedades del tejido conjuntivo. Relaciones epitelio-conjuntivas.

Tejido adiposo

El adipocito. Tejido adiposo unilocular y multilocular: estructura, función y distribución.

Tejido cartilaginoso

Matriz cartilaginosa. Condrocito. Variedades del tejido cartilaginoso: hialino, elástico y fibroso. Histofisiología y procesos involutivos.

Tejido óseo

Organización arquitectónica del hueso. Matriz ósea. Osteoblastos-osteocitos: estructura y función. Osteoclasto y resorción ósea. Histofisiología.

Variedades del tejido óseo: laminar y no laminar. Osteonas, sistemas intersticiales y circunferenciales. Osteogénesis.

Sangre

Plasma sanguíneo y elementos formes. Eritrocito: estructura y función. Trombocitos y plaquetas: coagulación sanguínea. Leucocitos. Granulocitos: neutrófilos, eosinófilos y basófilos. Agranulocitos: monocitos y linfocitos. Esquema general de la hematopoyesis. Bases celulares del sistema inmunitario

Tejido muscular

Variedades del tejido muscular. Fibra muscular estriada. Aparato contráctil. Miofibrillas y sarcómeros. Citofisiología de la contracción muscular. Fibra muscular cardiaca. Discos intercalares. Fibra muscular lisa: mecanismo de contracción.

Tejido nervioso

Neurona: regionalización morfológica. Flujo axónico. Bases estructurales de la generación y propagación del impulso nervioso. Sinapsis interneuronal.

Neuroglía.

Tejidos vegetales**Peculiaridades de la célula vegetal.**

Pared celular. Especializaciones de la pared celular: plasmodesmos y punteaduras. Transporte apoplástico y simplástico. Clasificación de los tejidos vegetales.

Meristemos.

Bases citofisiológicas. Meristemos primarios y secundarios. Meristemos apicales: organización histogénica y patrones proliferativos. Cambium: vascular y suberoso.

Parénquima.

Características morfológicas de la célula parenquimática. Patrones de organización tisular. Parénquima clorofílico y de reserva.

Tejidos mecánicos o esteroma.

Colénquima: los colocitos. Distribución, organización tisular y tipos. Esclerénquima: fibras y esclereidas. Significado funcional en el crecimiento primario y secundario.

Tejidos vasculares.

Componentes, características estructurales e histofisiológicas. Xilema: elementos conductores: traqueidas y miembros de los vasos. Engrosamientos secundarios y placas perforadas de la pared. Floema: elementos conductores: células cribosas y miembros de tubos cribosos. Engrosamientos de la pared, cribas y placas cribosas. Citodiferenciación y organización de los elementos conductores: haces vasculares y anillos de crecimiento.

Tejidos dérmicos.

Características estructurales e histofisiológicas. Tejidos de revestimiento primarios. Tejidos de revestimiento secundarios.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Els coneixements bàsics de Biologia Cel·lular s'impartiran en 20 hores i els d'Histologia en 20 hores més. Les hores de pràctiques d'assistència obligatòria permetran que l'alumne es familiaritzi amb el maneig del microscopi i que pugui reconèixer estructures subcel·lulars, que sigui capaç de preparar mostres biològiques per a ser observades al microscopi i que tingui els mínims coneixements per reconèixer estructures de teixits animals i vegetals

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENENTATGE
Dirigides			
	Classes magistrals	40	CE2, CE9, CT1
	Pràctiques de laboratori obligatòries	5	CT1, CE2, CE6, CE7, CE9, CE10
Supervisades			
	Tutories personalitzades		CE2, CT1, CE6, CE7, CE9, CE10
Autònomes			
	Estudi	84	CE2, CE9, CT1

8.- Evaluació

Criteris d'avaluació

Pràctiques 1, 2 corresponents al mòdul de Biologia cel·lular suposaran el 10% de la nota final. Pràctiques 3 i 4 corresponents al mòdul d'Histologia suposaran el 10% de la nota final. Al final de cada sessió es realitzarà un qüestionari amb l'ajuda del dossier de pràctiques. Farà mitjana ponderada amb l'examen teòric corresponent sempre i quan la qualificació obtinguda sigui igual o superior a 4.

Primer examen parcial corresponent al mòdul de Biologia cel·lular suposarà 40% de la nota final. Segon examen parcial corresponent al mòdul d'Histologia suposarà 40% de la nota final. Farà mitjana ponderada amb les pràctiques corresponents sempre i quan la qualificació obtinguda sigui igual o superior a 4.

Examen final per a aquells que no hagin superat el 5 en algun dels mòduls o vulguin millorar nota.

En aquest cas renunciaria a la qualificació prèvia i la seva nota final serà l'obtinguda en la prova final.

Un estudiant es considerarà com a presentat, i per tant serà avaluat, quan s'hagi presentat com a mínim a un dels dos exàmens parciaus o a l'examen final de recuperació.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENENTATGE
MÒDUL BIOLOGIA CEL·LULAR		
Proves de pràctiques	1h	CT1, CE2, CE6, CE7, CE9, CE9.2, CE10
Proves escrites	3h	CE2, CE9, CE9.2, CT1
MÒDUL HISTOLOGIA		
Proves de pràctiques	1h	CT1, CE2, CE6, CE7, CE9, CE9.1, CE10, CE10.1
Proves escrites	3h	CE2, CE9, CE9.1, CE10.1, CT1

9- Bibliografia i enllaços web

- .- Alberts B, Johnson A, Lewis J, Raff M, Roberts K, Walter P. 2004. *Biología Molecular de la Célula*. 4ª Edición. Ediciones Omega S.A. Barcelona.
- .- Alberts B, Johnson A, Lewis J, Raff M, Roberts K, Walter P. 2008. *Molecular Biology of the Cell*. 5th Edition. Garland Science.
- .- Alberts B, Bray D, Hopkin K, Johnson A, Lewis J, Raff M, Roberts K, Walter P. 2006. *Introducción a la Biología Celular*. 2ª Edición 1st Edition. Editorial Médica Panamericana.
- .- Lodish H, Berk A, Matsudaira P, Kaiser CA, Krieger M, Scott MP, Lawrence Zipursky S, Darnell J. 2005. *Biología Celular y Molecular*. 5ª Edición. Editorial Médica Panamericana.
- .- Cooper GM. 2007. *La Célula*. Marbán Libros S.L. Madrid.
- .- Becker WM, Kleinsmith LJ, Hardin J. 2006. *El Mundo de la Célula*. Editorial Pearson Educación.

- Esau, K. : ANATOMIA VEGETAL (ed. Omega)
- Fahn, A. : ANATOMIA VEGETAL (ed. Pirámide)
- Gartner, L.P. Hiatt, J.L.: TEXTO ATLAS DE HISTOLOGIA. (ed. McGraw Hill)
- Geneser, F.: HISTOLOGIA (ed. Panamericana)
- Junqueira, L.C. y Carneiro, J.: HISTOLOGIA BASICA (ed. Masson)

- Krstic, R.V.: LOS TEJIDOS DEL HOMBRE Y DE LOS MAMIFEROS (ed. McGraw Hill)
- Paniagua, R. y col.: CITOLOGIA E HISTOLOGIA VEGETAL Y ANIMAL (ed. McGraw Hill)
- Ross, M.H. y Pawlina, W: HISTOLOGÍA. TEXTO Y ATLAS COLOR CON BIOLOGIA CELULAR Y MOLECULAR (ed. Panamericana)
- Stevens, A. y Lowe, J.: Histología Humana. (ed. Elsevier)
- Young, B. y Heath, J.W. HISTOLOGÍA FUNCIONAL. TEXTO Y ATLAS EN COLOR (ed. Harcourt)
- Welsch. U.: Sobotta Welsch Histología. (ed. Panamericana)

10.- Programació de l'assignatura

Consultar al campus virtual l'espai de coordinació “Grau de Biologia Ambiental” a la carpeta de material on trobareu una carpeta d'horaris i dintre hi ha un document amb la programació diària de totes les assignatures de 1er semestre de 1er curs on s'inclou aquesta assignatura.